

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä lääkelain muuttamisesta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta sekä lääkelain muuttamisesta (VN/36545/2023).

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa tavoitteena on julkisen talouden vahvistaminen eri tavoin. Hallituksen esitys perustuu syksyn 2023 budjettiriihessä ja kevään 2024 kehysriihessä tehtyihin päätöksiin. Hallituksen kehysriihessä 16.4.2024 hallitus teki päätökset (Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2025–2028), joilla parannetaan julkisen talouden kestävyyttä ja luodaan edellytykset velkaantumisen kasvun taittamiseen. Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan toteutettaviksi kehysriihessä vuonna 2025 vaaditut yhteensä 90 miljoonan euron vuotuiset lääkekustannussäästöt julkiseen talouteen. Esityksen tavoitteena on valtion talouden tasapainottaminen 90 miljoonalla eurolla erilaisin lääkekustannuksiin kohdistuvien säästöin.

1. Sairausvakuutuslaissa lääkekorvausten alkuomavastuu ehdotetaan korotettavaksi 70 euroon ja sidottavaksi kansaneläkeindeksiin. Sairausvakuutuslain ehdollista korvattavuutta koskeva sääntely ehdotetaan vakinaistettavaksi.
2. Lääkkeiden hinnoitteluun ehdotetaan uusia säännöksiä, joiden avulla pyritään varmistamaan hintakilpailun toimivuus ja säästöjen toteutuminen. Lääkevalmisteiden kohtuullisia tukkuhintoja ehdotetaan alennettavaksi 1,5 prosenttia maaliskuun alusta 2025. Aptekeille asetettaisiin lääkelaisella velvoite tarjota ostajalle hinnaltaan halvinta lääkemääräyksellä toimitettavaa lääkevalmistetta ja hintaneuvontavelvoitetta

täsmennettäisiin. Apteekkien olisi lisäksi pidettävä varastossa edullisimpia lääkkeitä. Apteekeille annettaisiin lääkelaissa oikeus poiketa lääkemääräyksestä yksittäisessä poikkeustilanteessa.

3. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi sairausvakuutuslakiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2282 terveysteknologian arvioinnista ja direktiivin 2011/24/EU muuttamisesta (HTA-asetus) liittyvät täydentävät muutokset koskien lääkkeiden hintalautakunnan tehtäviä, korvattavuushakemukseen liitettäviä tietoja, korvattavuuden ja kohtuullisen tukkuhinnan lakkauttamista, hakemusten käsittelyaikaa sekä tietojen luovuttamista HTA-asetuksen mukaiselle koordinaatioryhmälle.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan lääkeomavastuun alkuosuuden korottaminen saattaa varsinkin pienituloisille osua hankalaan aikaan alkuvuodesta, jolloin lääkekustannukset muutoinkin olisivat korkeat.

Muutosesityksen vaarana on, että lääkkeitä jätetään kohoavien omavastuukustannusten vuoksi hankkimatta, mikä taas saattaa johtaa yhteiskunnan kannalta suurempiin kuluihin jatkossa.

Ehdotuksesta ei käy selvästi ilmi, millaisissa tapauksissa apteekki voisi poiketa lääkemääräyksestä. Lääkkeiden saatavuusongelmat aiheuttavat kuitenkin paljon lisätyötä terveysasemilla, ja erityisesti tapauksissa, joissa kahta eri vaikuttavaa ainetta sisältävää yhdistelmälääkettä ei ole saatavilla, olisi mielekästä, että apteekki voisi toimittaa kahta eri valmistetta, jotka sisältävät samat vaikuttavat aineet samoina määrinä. Halvimman lääkkeen tarjoamiseen ja varastossa pitämiseen näemme positiivisena muutoksena.